

వాల్మీకి రామాయణం-

అరణ్యకాండ

33. త్రయస్లింశః సర్గః - రావణనిందా

|| రావణనిందా ||

తతః శూర్పణఖా దీనా రావణం లోకరావణమ్ |
 అమాత్యమధ్యే సంక్రుద్ధా పరుషం వాక్యమబ్రవీత్ || 1 ||

ప్రమత్తః కామభోగేషు స్వైరవృత్తో నిరంకుశః |
 సముత్పన్నం భయం ఘోరం బోధవ్యం నావబుధ్యసే || 2 ||

సక్తం గ్రామ్యేషు భోగేషు కామవృత్తం మహీపతిమ్ |
 లుబ్ధం న బహు మన్యంతే శ్శశానాగ్నిమివ ప్రజాః || 3 ||

స్వయం కార్యాణి యః కాలే నానుతిష్ఠతి పార్థివః |
 స తు వై సహ రాజ్యేన తైశ్చ కార్యైర్విసశ్యతి || 4 ||

అయుక్తచారం దుర్దర్శమస్యాథీనం నరాధిపమ్ |
 వర్జయంతి నరా దూరాన్నదీపంకమివ ద్విపాః || 5 ||

యే న రక్షంతి విషయమస్యాథీనా నరాధిపః |
 తే న వృద్ధ్యా ప్రకాశంతే గిరయః సాగరే యథా || 6 ||

ఆత్మవద్భిర్విగృహ్య త్వం దేవగంధర్వదానవైః |
 అయుక్తచారశ్శపలః కథం రాజా భవిష్యసి || 7 ||

త్వం తు బాలస్వభావచ్ఛ బుద్ధిహీనశ్చ రాక్షస |
 జ్ఞాతవ్యం తు న జానీషే కథం రాజా భవిష్యసి || 8 ||

యేషాం చారశ్చ కోశశ్చ నయశ్చ జయతాం వర |
 అస్యాథీనా నరేంద్రాణాం ప్రాకృతైస్తే జనైః సమాః || 9 ||

యస్మాత్ పశ్యంతి దూరస్థాన్ సర్వానర్థాన్నరాధిపాః |
 చారేణ తస్మాదుచ్యంతే రాజానో దీర్ఘచక్షుషః || 10 ||

అయుక్తచారం మన్యే త్వాం ప్రాకృతైః సచివైర్వృతమ్ |
 స్వజనం చ జనస్థానం హతం యో నావబుధ్యసే || 11 ||

చతుర్దశ సహస్రాణి రక్షసాం క్రూరకర్మణామ్ |
 హతాన్యేకేన రామేణ ఖరశ్చ సహదూషణః || 12 ||

ఋషీణామభయం దత్తం కృతక్షేమాశ్చ దండకాః |
 ధర్షితం చ జనస్థానం రామేణాక్లిష్టకర్మణా || 13 ||

వాల్మీకి రామాయణం-

అరణ్యకాండ

33. త్రయస్తింశః సర్గః - రావణనిందా

త్వం తు లుభః ప్రమత్తశ్చ పరాధీనశ్చ రావణ |
విషయే స్వే సముత్పన్నం భయం యో నావబుధ్యసే || 14 ||

తీక్ష్ణమల్పప్రదాతారం ప్రమత్తం గర్వితం శరమ్ |
వ్యసనే సర్వభూతాని నాభిధావంతి పార్థివమ్ || 15 ||

అతిమానినమగ్రాహ్యమాత్మసంభావితం నరమ్ |
క్రోధినం వ్యసనే హంతి స్వజనోఽపి మహీపతిమ్ || 16 ||

నానుతిష్ఠతి కార్యాణి భయేషు న బిభేతి చ |
క్షిప్తం రాజ్యాచ్ఛ్చ్యుతో దినస్త్యణైస్తుల్యో భవిష్యతి || 17 ||

శుష్కైః కాష్ఠైర్భవేత్కార్యం లోష్ఠైరపి చ పాంసుభిః |
న తు స్థానాత్ పరిభ్రష్టైః కార్యం స్యాద్వసుధాధిపైః || 18 ||

ఉపభుక్తం యథా వాసేః స్రజో వా మృదితా యథా |
ఏవం రాజ్యాత్పరిభ్రష్టః సమర్థోఽపి నిరర్థకః || 19 ||

అప్రమత్తశ్చ యో రాజా సర్వజ్ఞో విజితేంద్రియః |
కృతజ్ఞో ధర్మశీలశ్చ న రాజా తిష్ఠతే చిరమ్ || 20 ||

నయనాభ్యాం ప్రసుప్తోఽపి జాగర్తి నయచక్షుషా |
వ్యక్తక్రోధప్రసాదశ్చ న రాజా పూజ్యతే జనైః || 21 ||

త్వం తు రావణ దుర్బుద్ధిర్గుణైరేతైర్వివర్జితః |
యస్య తేఽవిదితశ్చార్దై రక్షసాం సుమహాన్ వధః || 22 ||

పరావమంతా విషయేషు సంగతో న దేశకాలప్రవిభాగతత్త్వవిత్ |
అయుక్తబుద్ధిర్గుణదోషనిశ్చయే విపన్నరాజ్యో న చిరాద్విపత్స్వసే || 23 ||

ఇతి స్వదోషాన్ పరికీర్తితాంస్తయా సమీక్ష్య బుద్ధ్యా క్షణదాచరేశ్వరః |
ధనేన దర్పేణ బలేన చాన్వితో విచింతయామాస చిరం న రావణః || 24 ||

ఇత్యార్ద్రే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే త్రయస్తింశః సర్గః ||33||

